

Financiële verordening

De raad van de gemeente Delft;
gelezen het voorstel van het college van 18 november 2014;

BESLUIT:

vast te stellen de

Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Delft.

Artikel 1 Definities

a. administratie

Het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van (onderdelen van) de organisatie van de gemeente Delft en ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.

b. financiële administratie

Het systematisch verwerken van financiële gegevens van (onderdelen van) de organisatie van de gemeente Delft, teneinde te komen tot een goed inzicht in:

1. de financieel-economische positie;
2. het financiële beheer;
3. de uitvoering van de programmabegroting;
4. het afwikkelen van vorderingen en schulden;
5. alsmede tot het afleggen van rekening en verantwoording daarover.

c. administratieve organisatie

Het stelsel van organisatorische maatregelen gericht op het tot stand brengen en het in stand houden van de goede werking van de bestuurlijke en ambtelijke informatieverzorging ten behoeve van de verantwoordelijke leiding.

d. financieel beheer

Het uitoefenen van bestuur over en toezicht op het beheer van middelen en het uitoefenen van rechten van de gemeente Delft.

e. gesloten circuit

Een gesloten circuit is een product, of een aantal samenhangende producten, waarvan de totale kosten geheel worden gedekt uit een specifieke inkomstenbron, anders dan de algemene dekkingsmiddelen. Het saldo van baten en lasten van deze producten wordt altijd toegevoegd of onttrokken aan een bestemmingsreserve of een voorziening. Het college kan hier gemotiveerd van afwijken.

f. rechtmatigheid

Het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals nader uitgewerkt in de controleverordening, het controleprotocol en het toetsingskader accountantscontrole.

g. doelmatigheid

Het realiseren van bepaalde prestaties en beoogde maatschappelijke effecten met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.

h. doeltreffendheid

De mate waarin bepaalde prestaties bijdragen aan beoogde maatschappelijke effecten.

i. algemene doelstelling

De algemene doelstellingen geven aan wat de belangrijkste door de gemeente nagestreefde doelen zijn voor een bepaald beleidsterrein.

j. meetbare doelstelling

Een meetbare doelstelling richt zich op het maatschappelijk effect dat wordt nagestreefd, of op de prestaties die de gemeentelijke organisatie gaat leveren om dat maatschappelijk effect te bereiken.

k. indicator

Bij elke doelstelling/prestatie zijn één of meer indicatoren opgenomen: hiermee wordt gemeten of de doelstelling/prestatie wordt gehaald.

l. s. treefcijfer

Bij de indicatoren worden streefwaarden geformuleerd. Een streefwaarde is het nagestreefde niveau waarop de indicator op een vastgelegd moment moet komen.

TITEL 1 PROGRAMMABEGROTING EN VERANTWOORDING

Artikel 2 Programmabegroting

1. De raad stelt bij de aanvang van de nieuwe raadsperiode de hoofdstukindeling en de begrotingsdoelstellingen vast.
2. De raad stelt per hoofdstuk en per doelstelling vast:

- a. de beoogde maatschappelijke effecten en prestaties;
- b. de baten en lasten, stortingen en onttrekkingen;
- c. de investeringen uit het investeringsprogramma.
3. Het college draagt zorg voor het verzamelen en vastleggen van gegevens over indicatoren waarmee de realisatie van maatschappelijke effecten en prestaties zichtbaar wordt gemaakt.
4. De onderverdeling van de doelstellingen in de producten staat voor de raadsperiode vast, tenzij er dringende redenen zijn tot wijzigen. Wijzigingen worden bij de programmabegroting expliciet vermeld.

Artikel 3 Tussentijdse rapportage en informatie

1. Het college informeert de raad door middel van uitvoeringsrapportages 2 maal per jaar (in voor- en najaar) over de beleidsuitvoering van de programmabegroting van de gemeente.
2. De Najaarsrapportage gaat in op afwijkingen bij lasten, baten, stortingen en onttrekkingen en op de voortgang van het investeringsprogramma.

Artikel 4 Jaarstukken

1. Het college legt verantwoording af over de uitvoering van de doelstellingen. In de verantwoording geeft het college aan:
  - a. wat bereikt is en hoe de resultaten zich verhouden tot de in de programmabegroting gestelde doelen;
  - b. wat de lasten, baten, stortingen en onttrekkingen zijn;
  - c. wat de voorstellen voor budgetoverheveling en voor afrekening met reserves;
  - d. wat de voortgang is van het investeringsprogramma.
2. Het college legt voorstellen voor budgetoverheveling en voor afrekening met reserves bij de jaarstukken ter vaststelling voor aan de raad. Voorstellen voor budgetoverheveling zijn getoetst aan de volgende criteria:
  - a. beleidsinhoudelijke noodzaak;
  - b. inbedding in de werkplanning/jaarplan van het nieuwe jaar;
  - c. effect op de voortgang/uitvoering van de reguliere werkzaamheden/activiteiten;
  - d. het begrotingssaldo van de betreffende doelstelling mag niet worden overschreden, behoudens situaties waarbij aantoonbare exogene factoren het begrotingsresultaat negatief hebben beïnvloed. Lid 2a tot en met 2c en 2e zijn ook in deze gevallen van toepassing;
  - e. de overheveling heeft betrekking op incidentele budgetten;
  - f. het minimumbedrag voor de overheveling bedraagt € 100.000 per post. Zo nodig kan gemotiveerd worden afgeweken van deze grens. Na goedkeuring van de jaarstukken worden de over te hevelen budgetten via een begrotingswijziging toegevoegd aan het nieuwe begrotingsjaar. Voor zover er daaraan voorafgaand in het begin van het nieuwe begrotingsjaar activiteiten worden uitgevoerd zonder dat formeel de begroting door de raad is gewijzigd worden deze tijdelijke budgetoverschrijdingen geacht te passen binnen het beleid van de raad.
3. De raad bepaalt aan de hand van de uitvoering van de doelstellingen of de beleidsdoelen voor het lopende jaar bijstelling behoeven.

Artikel 5 Wijziging van de begroting

1. Bij beleidsvoorstellen met consequenties voor de begroting op het niveau van doelstellingen biedt het college een begrotingswijziging aan ter vaststelling door de raad.
2. Het college biedt overige wijzigingen van de begroting als gevolg van programmabegroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken alsmede algemene begrotingswijzigingen (ARB's) aan bij de cyclusdocumenten. In uitzonderingsgevallen kan hiervan worden afgeweken.

Artikel 6 EMU-saldo

Wanneer het Rijk de gemeente bericht dat alle gemeenten samen het collectieve aandeel van gemeenten in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet Houdbare OverheidsFinanciën (wet HOF), hebben overschreden, informeert het college de raad hierover. Als daarop een aanpassing van de begroting nodig is, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Titel 2 FINANCIËLE POSITIE

Artikel 7 Financiële positie

1. Het college draagt er zorg voor, dat het financieel beleid waartoe de raad heeft besloten, in de uiteenzetting van de financiële positie is opgenomen.
2. Het totaalbedrag aan verleende garanties en aan waarborgen wordt bij de uiteenzetting van de financiële positie expliciet vermeld.

Artikel 8 Vaste activa: investeringscalculatie, waardering & afschrijving

1. Het college biedt éénmaal per vier jaar een (geactualiseerde) nota Reserves, Voorzieningen en Investeringsaan. In deze nota worden aanvullende regels vastgelegd.
2. Investeringscalculaties voor investeringen in relatie tot vastgoed groter dan € 100.000 worden gebaseerd op de netto contante waarde methode, rekening houdend met alle ontvangsten en uitgaven gerelateerd aan het betreffende activum.
3. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden indien deze lager dan € 100.000 zijn direct ten laste van de exploitatie gebracht. Bij bedragen hoger dan € 100.000 is de maximale afschrijvingstermijn gelijk aan de looptijd van de lening, of de eventueel kortere economische levensduur van het activum waarvoor de lening is afgesloten.
4. Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.
5. Onder investeringen worden naast initiële investeringen ook vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen gerekend, daarmee ook groot onderhoud en renovatie.
6. De in dit artikel vermelde afschrijvingstermijnen houden in dat ten tijde van het verstrijken van de afschrijvingstermijnen bij ongewijzigd beleid vervanging/groot onderhoud/renovatie zal plaatsvinden. Hiertoe zullen als dekkingsmiddel de vrijkomende afschrijvingen beschikbaar blijven. Indien economisch mogelijk wordt het actief langer gebruikt dan de in dit artikel bepaalde afschrijvingstermijnen.
7. Uit doelmatigheidsoverwegingen worden activa met een geringe waarde niet geactiveerd. Er is sprake van een geringe waarde bij aanschaffingen van maximaal € 7.500, die op jaarbasis een totaalbedrag per categorie aanschaffingen ad € 100.000 niet overschrijden.
8. Bijdragen van derden, waaronder bijdragen uit hoofde van stedelijke vernieuwing, worden in mindering gebracht op investeringen.
9. In geval van grondexploitaties worden investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut alsmede de investeringen in de riolering niet geactiveerd maar middels de betreffende grondexploitatie verrekend met de Algemene reserve Gebiedsontwikkeling.
10. Beschikbare specifieke reserves worden in mindering gebracht op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.
11. De afschrijvingstermijnen bij gebouwen worden bepaald op basis van de componentenbenadering.
12. De afschrijvingstermijnen voor investeringen met een economisch nut zijn:
  - a. 40 jaar gebouwen (waaronder woonruimten en bedrijfsgebouwen), sportverioleringsstelsel;den,
  - b. 25 jaar parkeerterreinen (betaald parkeren);
  - c. 20 jaar gebouwgebonden installaties zoals kabels en leidingen;
  - d. 15 jaar gebouwgebonden installaties zoals CV en elektrische installaties; sneeuwschuivers;
  - e. 10 jaar bekabeling automatisering, inrichting gebouwen, auto's;
  - f. 6-8 jaar tractie en machines;
  - g. 7 jaar telefooncentrales, inbraakbeveiliging;
  - h. 6 jaar grote maaimachines;
  - i. 5 jaar WMO-voorzieningen;
  - j. 3-5 jaar ICT-Middelen;
  - k. - Niet - gronden en terreinen, kunstvoorwerpen, strategische investeringen (tot doel op termijn te herontwikkelen).Het college is bevoegd om in specifieke nota's, beheerplannen en GRP, afwijkende afschrijvingstermijnen op te nemen.
13. De afschrijvingstermijnen voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn:

a.	40 jaar	bruggen (steen en beton);
b.	25 jaar	wegen, straten en pleinen, openbare verlichting, parkeerterreinen (onbetaald parkeren), kademuren, bruggen (hout en staal);
c.	12 jaar	verkeersregelinstallaties;
d.	10 jaar	groenvoorzieningen;
e.	- Niet -	gronden en terreinen, voor zover openbare ruimte met maatschappelijk nut.

14. Groot onderhoud/renovatie, geactiveerd in de periode tot en met 2003, kent een afschrijvingsduur van 25 jaar.
15. Renovatie, geactiveerd vanaf 2004, wordt afgeschreven in een looptijd die in overeenstemming is met de na renovatie resterende levensduur van het betreffende (deel van het) activum.
16. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven volgens de in lid 13 en lid 14 opgesomde afschrijftermijnen. Het college kan hier gemotiveerd van afwijken.
17. Versnelde afschrijving is toegestaan op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Dergelijke afwijkingen worden toegelicht in de jaarstukken.
18. De afschrijving van activa start op 1 januari na het jaar van ingebruikname. Ook de renteberekening start op 1 januari na het jaar van ingebruikname.
19. Van het in dit artikel bepaalde kan door het college worden afgeweken. Afwijkingen worden schriftelijk gemotiveerd in het betreffende investeringsvoorstel. Ten aanzien van afwijkingen op de in artikel 13 en 14 bepaalde afschrijftermijnen geldt daarnaast dat het college deze afwijkingen vaststelt met inachtneming van:
  - a. het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
  - b. relevante beantwoording op vragen aan de commissie BBV;
  - c. vorenstaande afschrijftermijnen;
  - d. reeds vastgestelde afwijkende afschrijftermijnen.

Artikel 9 Voorziening voor oninbare vorderingen

1. Voor openstaande vorderingen betreffende de gemeentelijke belastingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd ter grootte van het historische percentage van oninbaarheid.
2. Voor de overige vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden.

Artikel 10 Reserves en voorzieningen

1. Het college biedt éénmaal per vier jaar een (geactualiseerde) nota Reserves, Voorzieningen en Investeringsaan.
2. Met deze nota stelt de raad de kaders vast met betrekking tot:
  - a. de vorming en besteding van reserves;
  - b. de vorming en besteding van voorzieningen;
  - c. het rentebeleid in relatie tot reserves en voorzieningen;
  - d. de informatievoorziening over reserves en voorzieningen door het college aan de raad.
3. Het college is bevoegd om onttrekkingen te doen aan een bestemmingsreserve, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. het doel, waarvoor de onttrekking wordt gepleegd, past binnen het door de raad vastgestelde beleid;
  - b. de onttrekking is in overeenstemming met het doel waarvoor de bestemmingsreserve is ingesteld;
  - c. de onttrekking heeft geen consequenties voor eerder vastgestelde onttrekkingen aan de betreffende reserve in de begroting of meerjarenraming;
  - d. de onttrekking op jaarbasis is per reserve kleiner dan € 100.000.
4. Het college informeert de raad in de eerstvolgende tussentijdse rapportage dan wel in de jaarrekening over onttrekkingen aan een bestemmingsreserve als bedoeld in lid 3.
5. Het college is bevoegd om bij het opmaken van de gemeentelijke jaarrekening het exploitatieresultaat van gesloten circuits te verrekenen met de hiervoor ingestelde bestemmingsreserve of voorziening. De gesloten circuits zijn; Reiniging, Riolering, Leges-model Omgevingsvergunningen en Grondexploitaties.
6. Het college is bevoegd om bij het opmaken van de gemeentelijke jaarrekening het saldo van baten en lasten van het vastgoedbedrijf te verrekenen met de daarvoor ingestelde egaliseringsreserve.

Artikel 11 Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten van de gemeente Delft wordt een systeem van kostentoe rekening gehanteerd.
2. Bij de indirecte kosten worden betrokken de bijdragen aan reserves voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa, de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa en voor rioolheffing, reinigingsrechten en afvalstoffenheffing de compensabele BTW.
3. De omslagrente voor de rentetoe rekening van de kapitaallasten wordt jaarlijks door het college bepaald tijdens de begrotingsvoorbereiding als onderdeel van de vaststelling van de nominale ontwikkelingen.

Artikel 12 Economische activiteiten en Algemeen belang

1. Het college biedt (minimaal) éénmaal per vier jaar een geactualiseerde rapportage Economische activiteiten en Algemeen belang aan.
2. In de rapportage wordt een actueel overzicht geboden van:
  - a. de economische activiteiten van de gemeente Delft waarop de gedragsregels uit de wet Markt en Overheid van toepassing zijn en die worden uitgevoerd door de gemeente zelf (soms samen met andere gemeenten in een Gemeenschappelijke Regeling) óf vanuit een gemeentelijk overheidsbedrijf.
  - b. economische activiteiten die worden uitgevoerd vanwege Algemeen belang. Dit betreft voorzieningen die in beginsel ten goede komen aan de gehele gemeentelijke bevolking en waarop de wet Markt en Overheid niet van toepassing is. De aanwijzing is een raadsbevoegdheid en zal prudent toegepast moeten worden en zorgvuldig onderbouwd.

Artikel 13 Financieringsfunctie

1. Het college biedt éénmaal per vier jaar een (geactualiseerd) Treasurystatuut ter kennisname aan.
2. Het college draagt bij de uitoefening van de financieringsfunctie zorg voor:
  - a. het aantrekken van voldoende financiële middelen om de doelstellingen binnen de door de raad vastgestelde kaders van de programmabegroting uit te kunnen voeren;
  - b. het volgens wettelijke bepaling bij de rijkschatkist op een depositorekening zetten van overtollige middelen;
  - c. het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's;
  - d. het zo veel mogelijk beperken van de kosten van de leningen;
  - e. het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
2. Het college neemt bij de uitvoering van de financieringsfunctie de volgende richtlijnen in acht:
  - a. derivaten worden uitsluitend gebruikt ter beperking van financiële risico's;
  - b. voor het aantrekken van financieringen voor langer dan 1 jaar worden tenminste 2 prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd;
  - c. overeenkomsten voor het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen of het verlenen van garanties luiden in euro's;
  - d. voor de kasgeldlimiet en de renterisiconorm gelden de wettelijke waarden. Het college informeert de raad indien de kasgeldlimiet de toegestane periode van drie opeenvolgende kwartalen dreigt te overschrijden of indien de renterisiconorm dreigt te worden overschreden.
4. Verstrekken van leningen en garanties en het aangaan van financiële participaties anders dan genoemd in het tweede lid worden uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak. Bij het uitzetten van middelen, het verstrekken van garanties en het aangaan van financiële participaties uit hoofde van de publieke taak bedingt het college indien mogelijk zekerheden.
5. Het college stelt regels op ter uitvoering van het gestelde onder het eerste tot en met derde lid en legt deze uitvoeringsregels alsmede de regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening vast in een besluit Treasurystatuut. Het college zendt het besluit Treasurystatuut ter kennisgeving aan de raad.

Artikel 14 Registratie bezittingen, activa en vermogen

1. Het college draagt zorg voor een actuele en volledige registratie van bezittingen.
2. Indien een actief administratief is afgeschreven maar nog in gebruik wordt deze gehandhaafd in de activa-administratie. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn hierop uitgezonderd.
3. Het college draagt er zorg voor, dat de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het vermogen van de gemeente systematisch worden gecontroleerd.
4. Bij afwijkingen in de registratie van bezittingen neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen. De resultaten van de controle en eventuele plannen van verbetering worden ter kennisgeving aan de raad aangeboden.

Titel 3 PARAGRAFEN

Artikel 15 Lokale heffingen

1. Het college draagt zorg voor een actueel overzicht van de tarieven, heffingen, prijzen en kosten per verstrekte dienst.

2. Het college geeft aan de raad inzicht in de mate van kostendekkendheid voor de door de gemeente verstrekte diensten, waarover de tarieven, en heffingen in rekening worden gebracht.
3. Bij de programmabegroting en de jaarstukken doet het college in de paragraaf Lokale heffingen verslag van de opbrengsten per lokale heffing, het volume en bedrag aan kwijtscheldingen, de kostendekkendheid van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, de (ontwikkeling van de) lokale lastendruk voor eenpersoonshuishoudingen, meerpersoonshuishoudingen en bedrijven.

Artikel 16 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Het college draagt zorg voor een adequaat risicomanagement.
2. Het college geeft in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting en van de jaarstukken de risico's van materieel belang aan.
3. Het college geeft in deze paragraaf van de programmabegroting en van de jaarstukken de weerstandscapaciteit aan en in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.
4. Onderdeel van het weerstandsvermogen is de post Onvoorzien. Deze post is beschikbaar voor incidentele tegenvallers die onontkoombaar, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.
5. Het college rapporteert in deze paragraaf over indicatoren die inzicht geven in de financiële positie en de schuldpositie van de gemeente Delft.

Artikel 17 Onderhoud kapitaalgoederen

1. Het college draagt zorg voor meerjarige beheerplannen in het kader van onderhoud openbare ruimte, onderhoud riolering, en onderhoud gebouwen.
2. Bij de programmabegroting gaat het college in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen in op de toekomstige ontwikkelingen in het vereiste kwaliteitsniveau aan openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen. Per beheerdiscipline wordt de voortgang van het geplande onderhoud, het eventuele achterstallig onderhoud en de bijbehorende financiële prognoses vermeld. Tevens wordt aangegeven of de huidige reserves of voorzieningen toereikend zijn voor de toekomstige lasten.

Artikel 18 Financiering

Bij de programmabegroting en de jaarstukken doet het college in de paragraaf Financiering in ieder geval verslag van:

- a. de kasgeldlimiet;
- b. de renterisiconorm;
- c. de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende vier jaar;
- d. de rentevisie;
- e. de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie;
- f. de omslagrente.

Artikel 19 Bedrijfsvoering

1. In de paragraaf Bedrijfsvoering in de programmabegroting wordt ingegaan op de actuele onderwerpen die aandacht behoeven. In de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag wordt gerapporteerd over de bij de programmabegroting bepaalde onderwerpen aangaande de bedrijfsvoering alsmede over nieuwe ontwikkelingen.
2. Het college informeert in de programmabegroting en rapporteert bij de jaarstukken in de paragraaf Bedrijfsvoering over de rechtmatigheid, en over de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid, bedoeld in artikel 213a Gemeentewet.

Artikel 20 Regievoering door Delft

1. In de programmabegroting en de jaarstukken wordt in de paragraaf Regievoering door Delft ingegaan op:
  - a. regievoering door Delft;
  - b. onze regionale samenwerking;
  - c. de partners (lokaal en regionaal) die te beschouwen zijn als een 'verbonden partij' of als 'overige deelneming';
  - d. de lokale samenwerkingsrelaties met gesubsidieerde maatschappelijke instellingen.
2. In het onderdeel over regievoering door Delft wordt specifiek ingegaan op voortgang van de regie-agenda van verdergaande verzelfstandiging van uitvoerende taken en de samenwerking met lokale en regionale partners bij grote opgaven.

3. In het onderdeel over regionale samenwerking wordt specifiek ingegaan op in de integrale strategie voor de regio, met de actuele stand van zaken en de ontwikkelingen in de regionale samenwerkingsagenda voor Delft.
4. In het onderdeel over deelnemingen wordt, met in achtname van de verplicht gestelde aspecten vanuit het BBV, specifiek ingegaan op nieuwe deelnemingen, het beëindigen van bestaande deelnemingen, het wijzigen van bestaande deelnemingen en problemen en/of risico's bij bestaande deelnemingen.
5. In het onderdeel over gesubsidieerde maatschappelijke instellingen wordt specifiek ingegaan op de verschillende subsidiestromen en nieuwe ontwikkelingen. Het college verstrekt daarbij een actueel overzicht van de prestatiesubsidies.
6. Het college biedt éénmaal per vier jaar een (geactualiseerde) beleidsnota over regie en deelnemingen aan.
7. Het Delftse subsidiestelsel bestaat uit de kaderverordening, het beleidskader en beleidsregels voor de uitvoering. Vaststelling van de kaderverordening en het beleidskader is een raadsbevoegdheid:
  - a. de Kaderverordening subsidies gemeente Delft bevat algemene uitgangspunten en regels voor subsidieverstrekking en wordt naar bevind van zaken geactualiseerd (bijv. gewijzigde wet- en regelgeving) en aangeboden aan de raad;
  - b. het college biedt éénmaal per vier jaar een (geactualiseerd) Beleidskader subsidies Delft aan met het technisch/juridisch, inhoudelijk en financieel kader voor het verstrekken van subsidies.

Het vaststellen van de Beleidsregels is een collegebevoegdheid.

Artikel 21 Grondbeleid

1. Het college biedt telkens bij de jaarrekening een geactualiseerd Meerjarenprogramma Grondontwikkeling (MPG) aan. Naast de jaarlijkse rapportage informeert het college de raad door middel van een tussentijdse rapportage (t-MPG).
2. In de betreffende doelstelling van de programmabegroting, de paragraaf Grondbeleid van de programmabegroting en in het jaarverslag wordt op hoofdlijnen ingegaan op (de uitvoering van) het grond- en vastgoedbeleid.
3. In het (t)MPG wordt minimaal aandacht besteed aan:
  - a. te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten;
  - b. risico's die samenhangen met de grondontwikkeling;
  - c. planning en financiële uitkomsten, mede in relatie tot de voorgaande rapportage;
  - d. afwijkingen ten opzichte van de begroting (inclusief begrotingswijzigingen);
  - e. financiële prognoses.
4. Met het oog op de afzonderlijke rapportagestructuur worden de grondexploitaties als een financieel gesloten exploitatie beschouwd. Dit houdt in dat het college bij het opmaken van de gemeentelijke jaarrekening het exploitatieresultaat van de grondexploitaties reeds een bestemming kan geven. Het resultaat op de grondexploitaties wordt, tenzij anders is bepaald, verrekend met de Algemene reserve Gebiedsontwikkeling.
5. Het resultaat op het Vastgoedbedrijf wordt, tenzij anders is bepaald, verrekend met de daartoe ingestelde egaliseringsreserve.

Titel 4 FINANCIËLE ORGANISATIE EN ADMINISTRATIE

Artikel 22 Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen voor de gemeente als geheel en in de organisatieonderdelen;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut, voorraden, vorderingen en schulden;
- c. het verschaffen van informatie aan de budgethouders en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het bevorderen van de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de programmabegroting en ter zake geldende wet- en regelgeving;
- e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de programmabegroting en ter zake geldende wet- en regelgeving;
- f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen.

Artikel 23 Financiële administratie

Het college draagt er zorg voor dat:

1. de inrichting en de werking van de financiële administratie voldoet aan het Besluit begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en andere relevante wet- en regelgeving;
2. de vereiste informatie verstrekt wordt aan het rijk, de provincie en de Europese Unie, alsmede aan andere instellingen die specifieke verantwoordingsverplichtingen opleggen aan gemeenten.

Artikel 24 Interne controle

1. Het college draagt ten behoeve van het getrouwe beeld en de rechtmatigheid van de jaarrekening zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking, en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het college maatregelen tot herstel.
2. Het college draagt zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van een aantal bedrijfsonderdelen en/of een aantal bedrijfsprocessen op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, de rechtmatigheid van beheershandelingen en op de toepassing van gemeentelijke regelingen. Het college treft maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.
3. De raad wordt zo nodig tussentijds maar in ieder geval bij de jaarverantwoording geïnformeerd over geconstateerde tekortkomingen en het herstel daarvan.

Artikel 25 Financiële organisatie

1. Het college draagt de zorg voor:
  - a. de indeling van de gemeentelijke organisatie en de toedeling van taken;
  - b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan beleids- en beheersorganen is gewaarborgd;
  - c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten;
  - d. de regels voor de opdrachtverlening en de verrekening van leveringen tussen de organisatieonderdelen van de gemeente;
  - e. de te maken afspraken met de organisatie over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen.
2. a. Aanbieding van de jaarstukken door het college over het gevoerde beheer aan de raad, impliceert de décharge van de ambtelijke organisatie met betrekking tot het gevoerde beheer en de administratie. Zulks behoudens later (in rechte gebleken) onregelmatigheden.
b. Het gestelde in sub a van het tweede lid is niet van toepassing voor die afdeling of ambtenaar, waaraan het college vóór aanbieding van de rekening en het verslag aan de raad schriftelijk heeft medegedeeld niet akkoord te gaan met (onderdelen van) de rekening en het verslag.

Artikel 26 Aanbesteding en inkoop

Het college draagt zorg voor en legt (in een besluit) vast de interne regels (protocol) voor de inkoop en aanbesteding van werken, leveringen, en diensten. De regels waarborgen dat wordt gehandeld in overeenstemming met de regels terzake van de Europese Unie en daaruit afgeleide Nederlandse aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten.

Titel 5 SLOTBEPALINGEN

Artikel 27 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking per 1 januari 2015, op dezelfde datum wordt de Financiële verordening d.d. 15 december 2011, kenmerk 1190894, ingetrokken.

Artikel 28 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald onder de naam "Financiële Verordening gemeente Delft". Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 18 december 2014.
mr. drs. G.A.A. Verkerk ,burgemeester.
A.P. Oostdijk ,wnd.griffier.

Toelichting op de artikelen

Artikel 1 Definities

Artikel 1 betreft het begrippenkader voor deze verordening.

Titel 1 Programmabegroting en verantwoording

Artikel 2 Programmabegroting

De raad legt op basis van dit artikel een belangrijk deel van de infrastructuur van de programmabegroting vast, evenals het daarin opgenomen beleid waarop de raad wil sturen en controleren.

De gemeenteraad bepaalt zelf het aantal en de inhoud van de hoofdstukken en doelstellingen van de programmabegroting en kan daardoor de begrotingsopzet aanpassen aan de eigen politiek-bestuurlijke wensen. Het verdient de voorkeur (ook vanwege de vergelijkbaarheid van begrotingsjaren) de gewenste indeling voor meerdere jaren vast te stellen, bijvoorbeeld voor een gehele raadsperiode. Indien daartoe aanleiding is, kan de raad de indeling wijzigen.

In de programmabegroting worden ook de investeringen opgenomen. Met het voorstel aan de raad om in te stemmen met het ten uitvoer brengen van het investeringsprogramma in de programmabegroting wordt niet beoogd één of meerdere jaarschijven van het investeringsprogramma te laten vaststellen, maar de investeringen als zodanig te laten voteren.

De vervangingsinvesteringen in bedrijfsmiddelen verlopen in principe budgetneutraal. Alleen als kapitaallasten van het nieuwe bedrijfsmiddel hoger zijn dan de vrijvallende kapitaallasten van de oude bedrijfsmiddelen wordt in de programmabegroting een mutatie opgenomen.

Artikel 3 Tussentijdse rapportage en informatie

Artikel 3 formaliseert een deel van de controletaak van de raad. Op basis van deze tussentijdse informatie kan de raad de uitvoering van de programmabegroting volgen en besluiten of bijsturing nodig is. De raad autoriseert het college met het vaststellen van de programmabegroting op hoofdlijnen voor het door het college uit te voeren beleid. Hiermee worden alle afzonderlijke verplichtingen die in de doelstellingen besloten liggen in materiële zin oftewel financieel geaccordeerd.

Bij de uitvoering van de programmabegroting geldt voor het college de informatieplicht uit het vierde lid artikel 169 Gemeentewet. Bij het aangaan van verplichtingen of het uitoefenen van bevoegdheden door het college met ingrijpende gevolgen voor de gemeente moet het college eerst het standpunt van de raad inwinnen.

Artikel 4 Jaarstukken

De jaarrekening is het sluitstuk van de begrotingscyclus, de verantwoording over de begrotingsuitvoering door het college, c.q. de controle van de raad daarop.

Het tweede lid geeft de criteria aan voor budgetoverheveling. Het gaat hierbij om cumulatieve criteria wat betekent dat aan alle criteria moet worden voldaan, tenzij het college hierover een afwijkend advies geeft. Bij sub b. wordt aangegeven dat de uit te voeren werkzaamheden worden ingebed in de planning van het nieuwe jaar. Als gevolg hiervan kan een budget in beginsel niet voor een tweede achtereenvolgend jaar in aanmerking komen voor overheveling.

Artikel 5 Wijziging van de begroting

Na het vaststellen van de begroting hebben raad en college ook te maken met begrotingswijzigingen. Het gaat hierbij om mutaties van de begroting die worden veroorzaakt door budgetverschuivingen tussen doelstellingen, voorstellen zonder dekking en stortingen of onttrekkingen aan een reserve. Het college besluit over wijzigingen die zich afspelen binnen één doelstelling (voor bestemming).

Er zijn drie soorten begrotingswijzigingen:

1. Bij beleidsvoorstellen met consequenties voor de begroting biedt het college een begrotingswijziging aan ter vaststelling door de raad. De begrotingswijziging wordt bij het raadsvoorstel gevoegd en geeft aan met welke middelen het voorstel wordt verwezenlijkt.
2. Bij de programmabegroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken wordt door het college een begrotingswijziging aangeboden met de mutaties die het gevolg zijn van deze cyclusdocumenten. Naast deze begrotingswijzigingen worden ook de algemene begrotingswijzigingen (ARB's) verwerkt. Dit zijn budgetneutrale mutaties die voortkomen uit een voorstel of besluit waarvan de financiële consequenties niet leiden tot aanpassing van het begrotingssaldo en waardoor de beleidsdoelstellingen in de lopende begroting niet worden beïnvloed (bijvoorbeeld correcties op eerdere begrotingswijzigingen en personeelsvoorstellen).
3. Als sprake is van algemene begrotingswijzigingen die tussentijds goedkeuring vergen van de raad, kan een afzonderlijke ARB aan de raad worden aangeboden.

Artikel 6 EMU-saldo

Voor gemeenten is in de Wet houdbare overheidsfinanciën vastgelegd dat ze een aandeel hebben in plafond voor het totale EMU-tekort van Nederland. Wordt dit gemeentelijk aandeel in het EMU-tekort door de gezamenlijke gemeenten overschreden dan kan dat tot een correctieve maatregel van het Rijk leiden of tot een boete uit Europa die naar gemeenten wordt doorvertaald. Maar het kan ook zijn dat de overschrijding niet erg is.

Gemeenten krijgen in het voorjaar van het Rijk bericht of het gemeentelijk aandeel in het nationale toegestane EMU-tekort met de lopende begroting dreigt te worden overschreden. Ook wordt dan duidelijk of daarop actie van gemeenten is gewenst. In het artikel is opgenomen dat het college de raad informeert bij een overschrijding van het toegestane EMU-tekort voor alle gemeenten. Als actie nodig is van de gemeente, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Als de afgesproken tekortnorm structureel wordt overschreden (twee of meer opvolgende jaren), treedt een correctiemechanisme in werking. Dit betekent dat in bestuurlijk overleg gezamenlijk maatregelen worden afgesproken om het tekort terug te dringen. Als dit niet tot het gewenste resultaat leidt, treedt het sluitstuk van het correctiemechanisme in werking. Dit sluitstuk bestaat uit de mogelijkheid van het opleggen van maatregelen zoals het faseren van investeringen en, in het uiterste geval, kortingen op de decentrale overheden. Het correctiemechanisme laat de mogelijkheid open om maatregelen toe te rekenen aan een individuele gemeente, provincie of waterschap.

Titel 2 FINANCIËLE POSITIE

Artikel 7 De financiële positie

De raad geeft in dit artikel de uitgangspunten aan die het college voor de uiteenzetting van de financiële positie en van het financieel meerjarenbeeld moet volgen.

Artikel 8 Vaste activa: investeringscalculatie, waardering & afschrijving

Artikel 8 eerste lid bepaalt, dat het college vierjaarlijks een geactualiseerde nota over de Reserves, Voorzieningen en Investeringen ter behandeling en vaststelling door de raad aanbiedt. Kaderstellend is de vigerende nota. Door middel van deze nota stelt de raad inhoudelijke kaders en spelregels vast. De Financiële verordening moet volgens artikel 212 Gemeentewet in elk geval bevatten de "regels voor waardering en afschrijving activa". De vaste activa worden verplicht ingedeeld in immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa. Voordat sprake is van waardering en afschrijving is een beslissing genomen over de investering.

Het tweede lid bepaalt, dat investeringen, in relatie tot vastgoed, in principe volgens de netto contante waarde-methode worden gecalculeerd. Daarbij wordt rekening gehouden met alle ontvangsten en alle uitgaven van een actief gedurende de levensduur daarvan, rekening houdend met het tijdsaspect en een disconteringsvoet.

Het derde lid bepaalt, dat de kosten voor het afsluiten van geldleningen onder een grensbedrag van € 100.000 in eens ten laste van het resultaat worden gebracht. Bij hogere bedragen is de maximale afschrijvingstermijn gelijk aan de looptijd van de lening, of de eventueel kortere economische levensduur van het activum waarvoor de lening is afgesloten.

Het vierde lid bepaalt dat de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling in relatie tot een bepaald actief mogen worden geactiveerd en afgeschreven. Dit is conform het Besluit Begroting en Verantwoording. Lid 3 en lid 4 van artikel 8 behoren tot de immateriële vaste activa.

Het vijfde lid bepaalt de reikwijdte van het begrip investeringen.

Het zesde lid bepaalt dat waar vervanging, groot onderhoud of renovatie na afloop van de levensduur van een actief aan de orde is, de vrijkomende afschrijftermijnen als dekkingsmiddel beschikbaar blijven om zodoende de mogelijkheid te hebben om te kunnen vervangen. Aanvullende dekking is dan slechts noodzakelijk voor de gestegen kosten van vervangen ten opzichte van de initiële investering. Vervanging na afloop van de afschrijftermijnen moet met ratio plaatsvinden: een actief wordt voorzover economisch rationeel zo lang mogelijk instandgehouden.

Het zevende lid bepaalt dat investeringen met een geringe, niet inzichtverstorende waarde, niet verplicht geactiveerd behoeven te worden.

Het achtste lid vloeit rechtstreeks voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording.

Het negende lid bepaalt dat -een deel van- de opbrengst uit grondexploitaties gezien wordt als een op die investering in mindering te brengen bijdrage van derden. Uiteindelijk vindt verrekening met de algemene reserve gebiedsontwikkeling plaats. Ditzelfde principe is bij grondexploitaties ook van toepassing op de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Het tiende lid bepaalt dat investeringen in de openbare ruimte geactiveerd worden na verrekening van beschikbare reserves.

Het elfde lid houdt in dat investeringen in gebouwen worden opgesplitst in componenten die naar gebruiksduur van de betreffende componenten worden afgeschreven. Zo wordt op de aangekochte grond onder een gebouw niet afgeschreven.

Het twaaftde lid en het dertiende lid geven de afschrijftermijnen per categorie activa weer. Het rioleringsstelsel wordt in 40 jaar afgeschreven, maar in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) worden voor specifieke technische componenten als rioleringsbuizen, gemalen en rioolwaterzuiveringsinstallaties afwijkende afschrijftermijnen opgenomen.

Het veertiende lid en het vijftiende lid geven de afschrijftermijnen voor renovatie weer.

Het zestiende lid bepaalt dat in beginsel de activa in jaarlijks gelijke termijnen, lineair, worden afgeschreven gedurende de gebruiksduur. Als uitzondering op deze regel kan voor de bedrijfsmiddelen ten behoeve van bedrijfsmatige activiteiten de annuïtaire methode toegepast worden. Met name moet daarbij gedacht worden aan het investeren in gebouwen en gebouwgebonden installaties. De annuïtaire systematiek geeft een jaarlijks gelijke kapitaallast die als zodanig eenvoudig inpasbaar is in de exploitatieopzet van de betreffende bedrijfsmatige activiteit.

Het zeventiende lid en het achttiende lid vloeit rechtstreeks voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording.

Het negentiende lid geeft beheerste flexibiliteit aan ten aanzien van diverse leden van dit artikel.

Artikel 9 Voorziening voor oninbare vorderingen

Artikel 9 geeft de regels voor de bepaling van de hoogte van de voorziening voor oninbare vorderingen. Voor het bepalen van de hoogte van de voorziening is in dit artikel gekozen voor een scheiding in de bulkfacturen van de gemeente en de overige facturen. Voor de bulkfacturen van gemeenten wordt een voorziening getroffen op basis van een in te schatten percentage van oninbaarheid, omdat individuele beoordeling ondoenlijk is.

Artikel 10 Reserves en voorzieningen

Een belangrijk beleidsmatig aspect betreft de omvang van het eigen vermogen van een gemeente.

Artikel 10 eerste lid bepaalt, dat het college vierjaarlijks een geactualiseerde nota Reserves, Voorzieningen en Investerings over de reserves en voorzieningen ter behandeling en vaststelling door de raad aanbiedt. Kaderstellend is de vigerende nota. Door middel van deze nota stelt de raad inhoudelijke kaders en de spelregels vast. Inhoudelijke kaders vaststellen voor voorzieningen is overigens veelal niet aan de orde, omdat voorzieningen een verplichtend karakter kennen.

Via het tweede lid en het derde lid wordt aangegeven dat de raad met de nota Reserves, Voorzieningen en Investerings de spelregels vaststelt die gelden voor het gebruik van reserves en voorzieningen. De kaders zijn in de verordening vastgesteld.

In het derde lid van dit artikel wordt aangegeven dat het college, onder bepaalde voorwaarden, zelfstandig bevoegd is om een onttrekking te doen aan een bestemmingreserve, zonder dat daarvoor een voorstel tot wijziging van de begroting aan de raad moet worden voorgelegd.

Het vierde lid geeft aan dat het college de raad achteraf, in de tussentijdse rapportage of jaarrekening, over de onttrekkingen moet informeren.

Via het vijfde lid wordt bepaald, dat Reiniging, Riolerings, Legesmodel Omgevingsvergunningen en Grondexploitaties een financieel gesloten systeem vormen. Dit betekent, dat de verrekening van het resultaat van deze onderdelen met de betreffende bestemmingsreserve of voorziening rechtstreeks plaatsvindt en niet via de algemene bestemming van het resultaat bij de jaarrekening.

Het zesde lid geeft aan dat het resultaat van het vastgoedbedrijf wordt verrekend met de hiervoor ingestelde egaliseringsreserve. De definitie van een financieel gesloten systeem is hier niet van toepassing.

Artikel 11 Kostprijsberekening

In artikel 11 is de grondslag voor de bepaling van heffingen en tarieven neergelegd, zoals dat door artikel 212, tweede lid, sub b Gemeentewet wordt geëist. De grondslag voor de hoogte van heffingen en tarieven is namelijk politieke besluitvorming door de raad op basis van de geraamde hoeveelheden en de geraamde kosten. Kostprijzen laten zich op vele manieren berekenen. In dit artikel worden uitgangspunten voor de bepaling van de kostprijzen gegeven.

Artikel 229b, tweede lid, Gemeentewet stelt, dat bijdragen aan bestemmingsreserves en voorzieningen voor noodzakelijke vervanging van de betrokken activa voor bepaling van de geraamde kostprijs en dus voor de bepaling van het tarief of de heffing mogen worden meegenomen. Daarnaast kan de gemeente het mechanisme hanteren van rentetoerekening over de reserves en de voorzieningen aan in gebruik zijnde kapitaalgoederen. Artikel 11, tweede lid van de verordening bepaalt, dat deze beide kosten ook daadwerkelijk worden meegenomen voor de berekening van de geraamde kostprijs.

Op grond van het tweede lid moeten ook worden meegenomen de kosten compensabele BTW voor rioolheffing, reinigingsrechten en afvalstoffenheffing. De programmabegroting en jaarstukken zijn exclusief de compensabele BTW. Voor dit soort heffingen is echter in de wet bepaald dat ze wel meegenomen mogen worden in de kostprijsberekening, omdat de gemeente deze kosten wel heeft, ook al wordt de BTW gecompenseerd.

Het rentepercentage van de toerekening van kapitaallasten is van invloed op de lasten, maar ook van invloed op de kostprijs. De rentelasten worden berekend door de zogenaamde rente-omslagmethode. Bij de renteomslag van de kapitaallasten is toerekening van de bespaarde rente over het eigen vermogen toegestaan.

Artikel 12 Economische activiteiten en Algemeen belang

De gemeente verricht in termen van de wetgever publiekrechtelijke en economische activiteiten. Met deze economische activiteiten komt de gemeente op de scheidslijn markt en overheid. Per 1 juli 2012 is voor overheden en overheidsbedrijven de wet Markt en Overheid (wet MenO) van kracht. Vanaf die datum moeten alle *nieuwe* economische activiteiten voldoen aan deze wet. Vanaf 1 juli 2014 geldt de wet voor alle *bestaande* economische activiteiten. Een economische activiteit is iedere activiteit bestaande uit het aanbieden van goederen en diensten op een bepaalde markt, afhankelijk van de karakteristieken van de activiteit. Gedacht kan worden aan het exploiteren van parkeergarages of de verhuur van ruimten in sportaccommodaties. Typische overheidsactiviteiten zoals het vaststellen van een bestemmingsplan of vergunningverlening vallen niet onder het begrip economische activiteit. Deze activiteiten worden immers niet in concurrentie met private ondernemingen aangeboden, omdat zij alleen door de overheid kunnen worden verricht. Het toezicht op naleving van de wet MenO is in handen van de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

De raad is het wettelijk aangewezen bestuursorgaan om bij besluit activiteiten aan te wijzen als activiteiten die plaatsvinden in het kader van het algemeen belang. Dit aanwijzingsbesluit is een voor beroep en bezwaar vatbare beslissing in de zin van de Algemene wet Bestuursrecht. Dat betekent dat het besluit draagkrachtig gemotiveerd moet zijn, d.w.z. begrijpelijk en steekhoudend.

Een actuele ontwikkeling die aanstaande is, is dat onder druk van Europa de Vennootschapsbelastingplicht (VPB) voor overheidsbedrijven wordt ingevoerd (1 januari 2016). Hier ligt een belangrijke parallel met de toepassing van de wet MenO omdat bij de voorbereiding kan worden aangesloten bij de inventarisatie van gemeentelijke activiteiten.

Artikel 13 Financieringsfunctie

De financieringsfunctie (treasury) is een belangrijk onderdeel van het middelenbeheer. Gezien de operationele kwetsbaarheid van deze functie bevat artikel 212 het expliciete voorschrift dat de Financiële verordening een onderdeel over de financieringsfunctie heeft. Het gaat om de kaders voor het uitvoeren van de financieringsfunctie. De uitvoering van de financieringsfunctie komt aan de orde in de paragraaf Financiering in de programmabegroting en de jaarstukken zoals die in het Besluit Begroting en Verantwoording is voorgeschreven. In aanvulling hierop stelt het college een Treasurystatuut op dat protocollen bevat voor de dagelijkse uitvoering. Het Treasurystatuut wordt eens in de vier jaar aan de raad ter kennisname voorgelegd. Kaderstellend is de vigerende nota

Met de wet Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is bepaald dat decentrale overheden hun overvloedige liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Hierdoor vermindert het financieel risico van decentrale overheden en hoeft de Nederlandse staat voor zijn financieringsbehoefte minder te lenen op de kapitaalmarkt, wat zich vertaalt in een verlaging van de staatsschuld. Als gevolg van deze wet is in de Financiële verordening het tweede lid, sub b. opgenomen waarin staat dat overvloedige middelen op een depositorekening bij de rijkschatkist worden gezet.

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn wettelijk geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FiDO). Overschrijding is in beginsel niet toegestaan. Gedeputeerde staten van de provincie moeten in hun hoedanigheid van toezichthouder ingrijpen, als de kasgeldlimiet meer dan drie kwartalen wordt overschreden, maar kunnen onder bijzondere omstandigheden een tijdelijke overschrijding tolereren. Bij overschrijding kan de gemeente worden geconfronteerd met preventief toezicht op het sluiten van kortlopende (kasgeldlimiet) of langlopende (renterisiconorm) leningen. De raad wordt daarom wanneer overschrijding dreigt van de renterisiconorm daarover door het college geïnformeerd. Bij een dreiging van de overschrijding van de kasgeldlimiet van meer dan drie opeenvolgende kwartalen zal het college de raad daarover inlichten in het derde kwartaal van overschrijding.

Artikel 14 Registratie bezittingen, activa en vermogen

Voor een goed beeld van de financiële positie is een volledige registratie van de gemeentelijke bezittingen onontbeerlijk. Om dit te borgen zal het college de registratie periodiek controleren en bij afwijkingen maatregelen tot herstel te treffen.

Titel 3 PARAGRAFEN

Het BBV schrijft een aantal verplichte paragrafen voor, namelijk Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Verbonden partijen en Grondbeleid. In de programmabegroting en de jaarstukken van Delft is de paragraaf over verbonden partijen onderdeel van de paragraaf Regievoering door Delft.

De paragrafen gaan over onderwerpen die van invloed zijn op de begroting en de financiële positie en waarbij sprake is van bestuurlijke en financiële risicofactoren. Indien het college daartoe aanleiding ziet zal zij de raad via een afzonderlijke paragraaf informeren over overige onderwerpen.

Artikel 15 Lokale heffingen

Artikel 229b Gemeentewet en artikel 15.33 Wet milieubeheer stellen randvoorwaarden aan de hoogte van de meeste tarieven en heffingen. Behalve tarieven voor het geven van gemakkelikheden en

belastingen mogen de tarieven en heffingen niet het bedrag van de geraamde kostprijs te boven gaan. Voor het vaststellen van de hoogte van de verschillende tarieven en heffingen heeft de raad dus de geraamde kostprijs per tarief c.q. heffing nodig.

Het college draagt daarom zorg voor een actueel overzicht van de tarieven, heffingen, prijzen en kosten per verstrekte dienst. Het college geeft aan de raad jaarlijks inzicht in de mate van kostendekkendheid voor de door de gemeente verstrekte diensten, waarover de tarieven, en heffingen in rekening worden gebracht.

Het laatste lid regelt over welke feiten aangaande de lokale lasten de raad in elk geval in de verplichte paragraaf lokale heffingen bij de programmabegroting en jaarstukken wordt geïnformeerd.

Artikel 16 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Een gemeente loopt risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Tegen een deel van deze risico's kan een gemeente zich verzekeren, of er moeten voorzieningen worden gevormd, of ze kunnen anderszins worden opgevangen. Voor een deel van de risico's is dit echter niet het geval. Daarnaast kiezen gemeenten er soms voor om voor bepaalde verzekerbare risico's eigen risicodragers te worden door zich bewust niet voor deze risico's te verzekeren.

De niet verzekerde risico's hebben, als ze zich voordoen, (grote) financiële consequenties. Het is dus zaak voor een gemeente, dat ze zich bewust is van de risico's die ze loopt, en ze beheerst. Het uitsluiten van risico's is echter niet mogelijk. Niet verzekerde risico's die zich voordoen, moet de gemeente opvangen met het eigen vermogen, door belastingverhoging of door beleidsmatige ombuigingen op de programmabegroting.

Het eerste lid van artikel 15 vereist dat het college zorg draagt voor een adequaat risicomanagement. Het tweede lid regelt over welke risico's en hun financiële consequenties de raad in de verplichte paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting en de jaarstukken moet worden geïnformeerd. Met het derde lid geeft het college inzicht in de dekkinggraad van de weerstandscapaciteit, d.w.z. in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen. Het vierde lid geeft aan dat ook de post Onvoorzien onderdeel uitmaakt van de weerstandscapaciteit en beschikbaar is voor incidentele tegenvallers die onontkoombaar, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

Het vijfde lid schrijft voor dat het college in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een overzicht opneemt van indicatoren die kunnen worden betrokken bij de beoordeling van de financiële positie en de schuldbelasting van de gemeente. Zo kan een beeld van de investeringscapaciteit van de gemeente ontstaan door kengetallen die tot uitdrukking brengen hoeveel de gemeente kwijt is aan rentelasten (netto schuld als aandeel van de exploitatie), de netto schuld per inwoner en de ontwikkeling hiervan (schuldevolutie) en hoe hoog het bezit van de gemeente belast is met schulden (debt-ratio).

Artikel 17 Onderhoud kapitaalgoederen

Het college is verantwoordelijk voor (meerjarige) beheersplannen voor het onderhoud aan de verschillende categorieën kapitaalgoederen.

In het tweede lid van artikel 16 wordt aangegeven over welke feiten aangaande het financieel beheer van het onderhoud van kapitaalgoederen de raad in de verplichte paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bij de programmabegroting en jaarstukken in elk geval geïnformeerd wordt. De paragraaf geeft inzicht in beleidsuitgangspunten, toekomstige ontwikkelingen en de bijbehorende financiële prognoses. Het gaat om de samenhang tussen het vastgestelde beleid (beheersplannen), huidige kwaliteitsniveaus en beschikbaar budget. Tevens wordt aangegeven of de huidige reserves of voorzieningen toereikend zijn voor de toekomstige lasten.

Artikel 18 Financiering

De basis voor dit artikel is gelegen in artikel 11. Artikel 17 regelt over welke feiten inzake het financieel beheer van de financieringsfunctie de raad in elk geval in de verplichte paragraaf Financiering bij de programmabegroting en jaarstukken wordt geïnformeerd.

Artikel 19 Bedrijfsvoering

Het domein van de ambtelijke organisatie is de verantwoordelijkheid van het college. Beleid op dit gebied wordt in de eerste plaats vormgegeven door het college. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op de tijdelijke en actuele onderwerpen die aandacht behoeven. In aanvulling hierop wordt gerapporteerd over de voortgang van de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid.

Artikel 20 Regievoering door Delft

De gemeente vervult meer en meer een regierol ten aanzien van uitvoerende taken die van belang zijn voor gemeentelijk beleid. In deze regierol kunnen verschillende instrumenten worden toegepast, zoals subsidie of inkoop en wordt met verschillende partners samengewerkt. Vanaf de Programmabegroting 2015-2018 krijgt dit mede gestalte in de nieuwe paragraaf Regievoering in Delft waarin zijn opgegaan de paragraaf Verbonden partijen, de paragraaf Subsidies en de paragraaf Regiozaken.

Het vierde lid stelt regels aan de verantwoordingsinformatie over deelnemingen, mede op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording. Specifiek wordt ingegaan op nieuwe verbonden partijen, het

beëindigen van bestaande verbonden partijen, het wijzigen van bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij bestaande verbonden partijen. Ingevolge het Besluit Begroting en Verantwoording zal een lijst van verbonden partijen worden bijgehouden.

Het opnemen van informatie over regievoering, regionale samenwerking en subsidies is geen wettelijke verplichting, maar is wel van belang om gemeentebreed inzicht te geven in de regie-agenda, samenwerking met lokale en regionale partners en subsidiegeldstromen alsmede ontwikkelingen in de gemeentelijke subsidierelaties. De verstrekking van gemeentelijke subsidies betreft een belangrijke uitgaande middenstroom, die de kaderstellende rol en het budgetrecht van de raad raakt.

Het college biedt vierjaarlijks een geactualiseerde nota over de gemeentelijke deelnemingen ter behandeling en vaststelling door de raad aan. Kaderstellend is de vigerende Regienota. Door middel van deze nota stelt de raad inhoudelijke kaders en de spelregels vast.

De Delftse subsidiesystematiek bestaat uit een door de gemeenteraad vastgesteld Beleidskader voor de subsidiesystematiek, de Kaderverordening Subsidies Delft en daarnaast de door het college vastgestelde nadere uitvoeringsregels, zoals bijv. de beleidsregel Maatschappelijke activiteiten. Artikel 20 regelt, dat de raad eens in de 4 jaar een geactualiseerd Beleidskader ontvangt.

Daar de programmabegroting, jaarstukken en nota's openbare stukken zijn, kan vermelding van bepaalde in de Financiële verordening vereiste informatie de belangen van de gemeente schaden. We kunnen bijvoorbeeld denken aan het voornemen om een financieel belang af te stoten, wat in bepaalde situaties de onderhandelingspositie van de gemeente aantast. Deze gegevens zijn vanzelfsprekend niet herkenbaar in de programmabegroting, jaarstukken en openbare nota's.

Artikel 21 Grondbeleid

Een belangrijke taak van een gemeente is het daadwerkelijk ingrijpen in de ruimtelijke ordening van een gemeente door zelf vastgoedlocaties te (laten) ontwikkelen. De uitgangspunten van het financieel beleid ten aanzien van het grond- en vastgoedbedrijf horen bij de raad thuis.

Het eerste lid regelt, dat het college jaarlijks het geactualiseerde Meerjarenprogramma Grondontwikkeling (MPG) ter informatie aan de raad stuurt. Via deze nota wordt de raad geïnformeerd over de kaders voor het toekomstig grond- en vastgoedbeleid. Tevens wordt bepaald, dat een tussentijdse rapportage wordt uitgebracht over het MPG. Dit gebeurt in de vorm van het t-MPG, gelijktijdig met de najaarsrapportage. Het tweede lid verwijst naar de verplichte paragraaf Grondbeleid in de programmabegroting en de jaarstukken. Daar de programmabegroting, jaarstukken en nota's openbare stukken zijn, kan vermelding van bepaalde in de verordening geëiste informatie de belangen van de gemeente schaden. Dergelijke informatie kan de (onderhandelings-)positie van de gemeente schaden. Zulke gegevens worden niet herkenbaar opgenomen in de programmabegroting, jaarstukken en openbare nota's.

Het derde lid verwijst naar de inhoud van het (t)MPG.

Via het vierde lid wordt bepaald, dat de grondexploitaties een financieel gesloten systeem vormen. En dat de verrekening van het resultaat van de grondexploitaties met de betreffende reserve rechtstreeks plaatsvindt en niet via de algemene bestemming van het resultaat bij de jaarrekening.

Via het vijfde lid wordt bepaald dat de verrekening van het resultaat van het Vastgoedbedrijf met de betreffende reserve rechtstreeks plaatsvindt en niet via de algemene bestemming van het resultaat bij de jaarrekening.

Titel 4 FINANCIËLE ORGANISATIE EN ADMINISTRATIE

Artikel 22 Administratie

In dit artikel worden de kaders gegeven voor de inrichting van de administratie van de gemeente. In hoofdlijnen wordt opgedragen welke gegevens moeten worden vastgelegd en aan welke eisen de vastgelegde gegevens moeten voldoen. Deze verordening regelt niet -inherent aan het dualisme- de regels en activiteiten die daarvoor in de uitvoering nodig zijn. Dat is een taak van het college.

Artikel 23 Financiële administratie

Een belangrijk onderdeel van de administratie is de financiële administratie. Bij algemene maatregel van bestuur stelt het Rijk eisen aan de verantwoordingsinformatie van gemeenten. In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn onder andere waarderingsgrondslagen, balansindeling en verplicht op te leveren financiële gegevens vastgelegd. Vanuit de financiële administratie moeten gegevens worden aangeleverd voor de financiële verantwoordingsinformatie aan de raad, maar ook aan Gedeputeerde Staten in hun rol als toezichthouder, het rijk, de Europese Unie etc.

Artikel 24 Interne controle

Het college zal voor de inrichting van de financiële organisatie maatregelen laten treffen door de organisatie op het gebied van interne controle, bijvoorbeeld een adequate functiescheiding. Voor een goede interne controle zijn aanvullende onderzoeken nodig. Op grond van de uitkomsten van de onderzoeken worden bij tekortkomingen maatregelen tot herstel getroffen, waarbij de raad over de uitkomsten van de onderzoeken en de eventuele maatregelen tot herstel op de hoogte wordt gebracht. De genoemde onderzoeken in dit artikel omvatten niet de interne onderzoeken van het college naar de

doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. Regels voor deze interne onderzoeken zijn opgenomen in de verordening artikel 213a Gemeentewet.

Artikel 25 Financiële organisatie

In dit artikel worden uitgangspunten voor de inrichting van de financiële organisatie gegeven, waaraan het college bij het stellen van regels voor de ambtelijke organisatie invulling zal geven.

Artikel 26 Aanbesteding en inkoop

De inkoop en de aanbesteding van werken, leveringen en diensten zijn belangrijke en kwetsbare activiteiten die een groot budgettair effect kunnen hebben. Het hanteren van een protocol is naast de desbetreffende administratieve aspecten ook te zien als een vorm van risicobeheersing. De aansprakelijkheid kan worden beperkt en er wordt jegens derden rechtszekerheid gecreëerd. Dit artikel legt aan het college de zorg op om regels op te stellen voor de aanbesteding van werken en inkoop van goederen en diensten. De regelgeving van de Europese Unie dient daarbij nageleefd te worden. Doordat de regels worden vastgelegd kan de accountant bij zijn controle van de jaarstukken nagaan of de interne regels (en de Europese regelgeving) zijn nageleefd, het is een onderdeel van de rechtmatigheidstoets. De accountant beoordeelt hiervoor eveneens het systeem van interne regels.

Titel 5 Slotbepalingen

Artikel 27 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in de plaats van de vorige verordening die is opgesteld op grond van artikel 212 Gemeentewet.

Artikel 28 Citeertitel

In dit artikel wordt de naam gegeven, waarmee men in de gemeentelijke stukken naar deze verordening kan verwijzen